

TÉNYLEG LAKIK ORSZÁGUNKBAN 200 EZER AFRIKAI?

Keserű Dávid
okleveles politológus
IDResearch Kft.
keseru@idresearch.hu

Radics M. Péter
egyetemi hallgató
Politikai Tanulmányok Tanszék
Bölcsészettudományi Kar, Pécsi Tudományegyetem
radics@idresearch.hu

Számtalan tévhit és hamis elképzelés él az emberekben a Magyarországot érintő migrációs tendenciák mértékét és számadatait illetően, pedig abban konszenzus kezd kialakulni a szakértők, a témával foglalkozó civil szervezetek és a politikusok között, hogy a bevándorlás az ország jövőjének egyik meghatározó jelentőségű kérdése lesz, rövid időn belül.

Az Európai Unió országaiban, köztük hazánkban is egyre többen tekintik fontos eszköznek a harmadik országokból történő bevándorlást, elsősorban a népességsökkenésből és a társadalom elöregedéséből fakadó problémák megoldására. Annak ellenére, hogy az EU országainak életét a migránsként érkezők egyre nagyobb mértékben határoz-

zák meg, kevesen tudják helyesen megbecsülni, számszerűen milyen nagyságrendekről beszélhetünk az egyes tagállamok népességéhez viszonyítva.

Az Eurostat adatai szerint az Unió 27 tagállamában legalísan közel 20 millió EU-n kívüli külföldi állampolgár tartózkodott 2008-ban, ami a teljes lakosság majd 4%-át tette ki. Az EU 27 tagállamában tartózkodó külföldi állampolgárok száma és a teljes népességhez viszonyított aránya egyaránt növekszik évről-évre. Az Európai Bizottság főigazgatóságaként működő statisztikai hivatal közlése szerint a legtöbb (4,7 millió fő) harmadik országbeli személy Németországban él, ami azt jelenti, hogy az ország populációjának 5,7%-a EU-n kívüli országból szár-

EURÓPAI INTEGRÁCIÓS ALAP



A projekt az Európai Unió **Európai Integrációs Alapjának** támogatásával valósul meg.



mazik. A németeket egyébként a spanyolok, az olaszok, a britek és a franciák követik a sorban, sőt ezen államokban 2 millió feletti az EU-n kívüli állampolgárok száma. Elmondhatjuk tehát, hogy az Európai Unió öt legnagyobb népességű országában tartózkodik a legtöbb harmadik országbeli személy, azonban a teljes népességhez viszonyított arányuk néhány esetben elmarad a kisebb országokétól (pl.: Ausztria, Ciprus, Észtorozság és Lettország). Mindezek mellett feltétlenül meg kell jegyeznünk, hogy az EU-ban tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok kicsivel több mint fele a földrész valamely unión kívüli országának állampolgára, a fennmaradó hányad megközelítőleg azonos arányban oszlik meg az ázsiai, afrikai és amerikai kontinensről érkezett állampolgárok között. Lettországban és Szlovéniában például alig él európai kontinensen kívüli ország állampolgára. A Litvániában és Ausztriában tartózkodó harmadik országbeliek több mint 80%-a szintén Európából származik, de míg az előbbiben a szétessett Szovjetunió utódállamai (Oroszország, Fehéroroszország, Ukrajna), addig az utóbbiban a balkáni országok (Horvátország, Szerbia, Bosznia-Hercegovina) állampolgárai élnek nagy számban. Ezekkel ellentétben Spanyolországban már más tendenciákról beszélhetünk, ugyanis az ott tartózkodó harmadik országbeliek csupán 6%-a az európai kontinens valamely országának állampolgára, példának okán a legtöbben dél-amerikaiak. Ezzel szemben Belgiumban és Portugáliában a legtöbb a harmadik országbeli afrikai állampolgár, Svédországban pedig az ázsiaiak vannak nagy számban.

Bár Magyarországon az EU-n kívülről érkezett migránsok nagyságrendje ennél jóval kisebb – kb. 80 ezer főt jelent, mely az összlakosság 0,8%-át teszi ki csupán –, mégis a lakosság körében számos tévhit és előítélet él a nálunk élő külföldiekkel kapcsolatban. A pontatlan elképzelések továbbélésének egyik oka persze éppen ez lehet, hogy hazánkban nem élnek igazán nagy számban eltérő kultúrájú bevándorlók és Magyarország az Európai Unión belül sem számít bevándorlási célországnak. (Ráadásul a képet árnyalja a határon túli magyarok bevándorlása, akik a statisztikákban nagy számban jelennek meg ugyan, de a társadalom által alkotott képben egyáltalán nem „bevándorlóként” szerepelnek.)

A társadalmi érzékelés szempontjából „feltűnőbb” és a médiában is felülreprezentált bevándorlói csoportot alkotnak a Magyarországon élő afrikaiak. Talán épp ez a két fő ok, amiért a közvélemény többnyire a valós szám sokszorosára becsüli arányukat. Éppen ezért a „*Feketén-Fehéren – itt vagyunk!*” (EIA/2010/3.1.4.1.) című, az Európai Integrációs Alap/Belügyminisztérium által támogatott 2011-ben induló országos kutatási és kommunikációs projekt egyik fő célja a hazánkban élő afrikai bevándorlókkal kapcsolatos kép megalkotása, valamint az érintettek motivációinak, életútjainak és integrációs körülményeinek feltárása. A projekt legfőbb törekvése a jelen helyzet megismertetése a közvéleménnyel, azon belül is kiemelt hangsúlyt fektetve a jövő generációja tájékozottságának és tudásának bővítésére, ezáltal a fiatalok jártasságot szerezhetnek a migrációs kérdésekkel kapcsolatban, így megteremtődhet a

társadalmi nyitottság és integráció, valamint a bevándorlás szükségességének felismerése, továbbá egy egységes, mindenki számára kedvező koncepcióval rendelkező bevándorlási politika kialakítása és megalkotása.

A Központi Statisztikai Hivatal Magyarországra vonatkozó adatai szerint az elmúlt években jelentősen nőtt a hazánkban élő afrikai bevándorlók száma. A tartózkodásra, bevándorlásra, illetve letelepedésre jogosító engedéllyel rendelkező afrikai állampolgárok száma eszerint 2010 elején 2513 főre emelkedett, ami 2009-hez képest 26%-os növekedést jelent. Zömük (több mint 1500 fő) a közép-magyarországi régióban, tehát Budapesten és környékén él. Az afrikai migránsok 43%-a Észak-Afrikából, tehát a Maghreb-térségből érkezett, a Szaharától délre fekvő területekről jött vándorok pedig több mint fele Nigériából származik. Meglepő lehet, hogy a középiskolai diákok és az egyetemi hallgatók körében végzett, széleskörű, kérdőíves megkérdezésen alapuló országos felmérés előzetes adatai szerint, sokan becsülik ennek többszörösére (nem ritkán kétszer-négy-szer többre), vagy éppen ellenkezőleg, ennek töredékére a Magyarországon élő afrikaiak számát. Szintén sokféle elképzelést látni arra vonatkozóan, milyen céllal érkeznek országunkba az afrikai emberek, a tendenciák viszont azt mutatják, hogy többségük tanulási, munkavállalási, néhány esetben pedig családdegysítési céllal jön hozzánk.



Joaozinho Napirana. Forrás: ittvagyunk.eu

A projekt további célkitűzése, hogy a vándorlók motivációit személyekre lebontva feltérképezze, valamint a valós tényeket és történeteket kommunikálja, ezáltal számos hamis elképzelés és tévhit dőlhet meg, nem csupán az afrikai személyekre, hanem a migráció általános tendenciáira is vonatkozólag. A kutatás eredményeit 2011 végére fogják összegezni és széles körben megismertetni a közvéleménnyel.

IMMIGROPOLY
játék a vándorlásról